

0t düşen yerini yakar...

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 23 января, 2025

0t düşen yerini yakar... ATEŞ DÜŞTÜĞÜ YERİ YAKAR...

“Ruslara tâbi olmayan müstakil milletlere Rus meselesinin hakiki emperyalist mahiyetini anlatmak zordur. Hakikati anlamak için her milletin evvelâ bir defa Rus mahkûmiyetinde olması şarttır.”

“Ateş düştüğü yeri yakar”, felaketlerin doğurduğu en büyük üzüntü ve sıkıntıyı, o felakete uğrayanlar çeker, başkalarının felaket görenlerle üzülmesi gelip geçicidir, anlamına gelen bir Türk atasözüdür. Hayat tecrübelerine dayanarak ortaya çıkan atasözleri her daim doğruyu söyler ve doğru yolu gösterir.

Türkler yüzyıllardır kendi özbeöz vatan topraklarında Rus zulmü altında ezilmektedir. Rus zulmü denince ünlü tarihçi ve devlet adamı Zeki Velidi Togan’ın (1890–1970) “Hatıralar” adlı kitabında kaleme aldığı şu satırlar geliyor aklıma: “Ruslara tâbi olmayan müstakil milletlere Rus meselesinin hakiki emperyalist mahiyetini anlatmak zordur. Hakikati anlamak için her milletin evvelâ bir defa Rus mahkûmiyetinde olması şarttır.” (Togan 1999:397). Gerçekten de Rus zulmünü dünyaya anlatmak zordur. Zulmün ne olduğunu ancak yaşayan bilir. Zeki Velidi Togan, Rusların milletine, vatanına ve kendine yapılanları bizzat tecrübe etmiş birisidir. Togan sadece geçmişte yaşananları değil gelecekte, yani bugün yaşanacakları da öngörmüştür. Rus zulmü dinmek bilmiyor, tarih, kültür, dil başta olmak üzere hayatın her alanında ve her anında devam ediyor. Togan anılarında, “Rusya’nın emeli ancak işgaldır.” demiştir. (Togan 1999: 423). Söz konusu işgal sadece toprak işgali ile sınırlı olmayıp Rus olmayan milletleri tamamen yok etme yolunda milletleri mankurtlaştırarak onların beyinlerini işgal etmeye kadar uzanmaktadır.

Her alanda kendini hissettiren Rus zulmü, bu sefer kendini

Sankt-Petersburg Devlet Üniversitesi bahçesine 2008 yılında dikilen ünlü Türkolog, Ordinaryüs Prof. Dr. Zeki Velidi Togan'ın büstünü kaldırarak göstermiştir. 20 Ocak 2021 tarihinde Sankt-Petersburg savcılığı, Rusya Ceza Kanunu'ndaki aşırılıkla mücadele yasasını ihlal ettiği gerekçesiyle büstün kaldırılması talebiyle üniversiteye bir bildiri yollamış ve 29 Ocak 2021 tarihinde Togan'ın büstü mahkeme kararıyla kaldırılmıştır. Büstün kaldırılması sadece Z.Veli Togan'a yapılan bir saygısızlık olmayıp tüm Türklere, Türk Dünyasına, Türklüğe ve Türk tarihine karşı yapılan bir harekettir.

Türkoloji alanında büyük başarılarla imza atan Zeki Velidi Togan'ın büstünün kaldırılması sonrası ne yazık ki bu saygısızlığa karşı etkili toplu bir tepki gösterilemedi. İlk tepki 1 Şubat 2021 tarihinde Dünya Kırım Tatar Kongresi (DKTK) Genel Sekreterliği'nden geldi. Yayımlanan bildiride Türk akademik camiasının sessizliğine, haklı olarak sert tepki gösterilmiştir: "Rusya'nın bu ahlaksızca ve edepsizce hareket ve hakaretine ilk başta; tezlerinde, makalelerinde, kitaplarında Zeki Velidi Togan'a atıf yapan Türk tarihçileri ve Türkologların, Türkiye üniversitelerinin tepki vererek olayı protesto etmesi gerekirdi. Ne yazık ki aradan bir hafta geçmesine rağmen Türk akademik camiasının Rusya çekingenliği bir başka üç maymun oyununu sergilemelerini izlettirdi. Hâsılı, rahmetli Zeki Velidi Togan'ın hakkı üzerinizdedir ve siz bu hakkı bir kez daha ödeme aczi içindesiniz.

Türk tarihinin yıldız şahsiyetlerine karşı yapılan bu yeni Rus edepsizliğine karşı tepki vermek, bunu duyurmak da bir avuç Kırımlı ve Kazanlıya nasip oldu bir kez daha vesselam. Bununla birlikte Rusya'nın büyük tarihçimiz Zeki Velidi Togan'a çirkin iftiraların ardına sığınarak gerçekleştirdiği bu hayâsızlığı protesto ediyoruz. Togan, tarihe elmas harflerle geçmiş bir şahsiyettir. Onun aziz hatırasına yapılan bu hakareti gerçekleştiren Kremlin idaresinin tarihe ne şekilde geçeceği ise çoktan bellidir." İkinci büyük tepki bünyesinde Türkistanlılar, Irak, Doğu Türkistan, Suriye, Afganistan, Tükmeneli, Nogay, Kazak, Özbek, Terekeme-Karakalpak, Kırım, İdil-Ural, Gagauz Türkleri derneklerinden oluşan Avrasya Türk

Dernekleri Federasyonu Başkanlığı'ndan geldi.

Federasyon, 2 Şubat 2021 tarihinde yayımlanan bildirisinde şunları yazmıştır: "Atatürk döneminde Türk tarihinin şekillenmesinde önemli katkıları olan Zeki Velidi Togan'ın büstüne yapılan bu saygısızlık ile ilgili Moskova'ya tepki verilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Büstün kaldırılması, tarih severleri üzüntüye sevk etmiştir. Zeki Velidi Togan'ın büstünden dahi korkan zihniyeti ve asılsız gerekçesini şiddetle protesto ediyoruz. Bütün akademisyenleri, ilgili STK yöneticilerini tepki göstermeye ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığımızı, Dışişlerli Bakanlığı'nı, sayın Mevlüt Çavuşoğlu'nu, Türk Tarih Kutumu yönetimini, Türk Tarihi, Türk Tarih Topluluğu gibi tarih severleri girişimde bulunmaya ve tepkilerine mesajla yazılı olarak paylaşmaya davet ediyoruz."

3 Şubat 2021 tarihinde Rusların bu zulmüne karşı Ötüken Birliği Partisi ve Adana Turancılar Derneği bildiri yayımladı. Adana Turancılar Derneği bildirisinde: "Petersburg Üniversitesi bahçesinde 2008 yılında törenle konulan Zeki Velidi Togan heykeli, Şehir Savcılığı'nın kararıyla bir hafta önce kaldırılmıştır. Kaldırma gerekçesi olarak da aşırılıkla mücadele yasasını ihlal etmesi ve Zeki Velidi'nin Hitler işbirlikçisi olduğu gösterilmiştir. (Tabii, bunlar tamamen uydurma gerekçeler!). Zeki Velidi'nin heykelinin kaldırılması, bütün Türklere bir hakarettir; heykel, yerine derhal konulmalıdır. Bu konuda bütün Türkçü arkadaşlarımızın paylaşımlar yaparak konuyu duyurmalarını talep ediyoruz. Yaşasın ruh veren büyük adamlar! Yaşasın kuzey Türkçüleri!" denmiştir.

8 Şubat tarihinde Ahde Vefa Turan Eğitim Derneği de Zeki Velidi Togan'a yapılan saygısızlığa karşı bir bildiri yayımlamıştır. 110 yıllık bir geçmişi olan Türk Yurdu dergisinin Şubat sayısında Dr. İbrahim Atabey'in "Gerçekten Türk'ün Türk'ten Başka Dostu Yok!" başlıklı yazısında Zeki Velidi Togan ile ilgili şu satırlar bulunmaktadır: "Zeki Velidi Togan, büyük bir bilim adamı olmanın yanında bir Cumhurbaşkanı'dır. Rus Savcısı, Z. V. Togan'ın St. Petersburg'daki heykelinin kaldırılmasını istemiş ve Ruslar

heykeli kaldırmış. Dostumuzu, düşmanımızı sadece tok iken değil, aç iken de tanıyalım.” Türk Ocakları Genel Merkezi tarafından hazırlanıp sunulan Ocakbaşı Sohbetinin 19 Şubat tarihindeki söyleşide Zeki Velidi Togan’ın anılacağı duyurulmuştur. 5 Şubat 2021 tarihinde deneyimli gazeteci Vedat Yenerer’in hazırlayıp sunduğu Yeniçağ gazetesinin youtube kanalında “Rusya’da Artan Türk Düşmanlığı” adı altında konuyla ilgili bir program gerçekleşti.

Zeki Velidi Togan hocalık yaptığı yıllarda birçok öğrenci yetiştirmiştir. Onlardan birisi Boğaziçi Üniversitesi emekli öğretim üyesi Tülay Duran’dır. Tülay Duran hocasına yapılan saygısızlığa sessiz kalmayarak 2010 yılında “Zeki Velidi Togan Yılı” kapsamında gerçekleştirilen toplantı için hazırladığı “Zeki Velidi Togan Hoca’nın Eğitim Disiplini ve Hatıralarım” başlıklı tebliği yayınladı. Duran, “hocamın nasıl birisi olduğunu bilmeyenler okuyup öğrensin,” dedi. Öğrencileri dışında “3 Mayıs 1944 Olayları ve Irkçılık Turancılık Davası” kitabının yazarı avukat Hayri Yıldırım, Prof. Dr. Orhan Kavuncu, Prof. Dr. Nedim Ünal gibi Türk aydınları ayrı ayrı tepkilerini ortaya koymuşlardır. Buna karşılık adlarında Türk, Türkçü gibi sıfatları taşıyan sivil toplum kuruluşlarının bazıları bu konuda açıkça bir şey söylemeden sessiz kalırken, bazıları “biz bugüne kadar bu tür kınama bildirileri yayınlamadık, faydası yok çünkü” gibi yanıtlar vererek yan çizdiler. Tabii bu kurumların kendi bileceği işittir, ancak bu gibi durumlarda ses çıkarmamak zulme destek vermek anlamına gelmektedir.

“Türk’ün Türk’ten başka dostu yoktur”, derler. Bu sefer de öyle oldu. Uluslararası Tarih Akademisi 12 Şubat 2021 tarihinde “Zeki Velidi Togan – Bilim Adamı, Siyasetçi, Şahsiyet” adlı bir toplantı düzenledi. Kazakistan, Başkurdistan, Özbekistan ve Türkiye’den bilim insanlarının katılımıyla gerçekleşen toplantıda her yönüyle Zeki Velidi Togan anlatıldı. Özbekistan Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü Bölüm Başkanı Prof. Dr. Kahramon Recebov, Togan’ın büstünün kaldırılmasını dile getirdi ve bu konuda herkes fikrini söylemelidir, dedi. Onun konuşmasını değerlendiren toplantının

yöneticisi, akademi başkanı Darhan Kıdıralı, Kazakistan'ın millî komisyonunda alınan karar gereği Çimkent şehrinin bir caddesine Zeki Velidi Togan'ın adının verileceği ve aynı zamanda büstünün da dikileceği müjdesini verdi. Ayrıca Uluslararası Tarih Akademisi tarafından yayımlanan derginin bir sayısının Zeki Velidi Togan özel sayısı olarak çıkarılacağını söyledi. Gelişmelerden de görüldüğü üzere bu üzücü olayda da “ateş düştüğü yeri yaktı” ...

Zeki Velidi Togan hayatının önem ve anlamını şöyle ifade etmiştir: “Ben hayatımı bir taraftan ilimle, diğer taraftan da milletimin haklarını tekrar elde etmek yolunda mücadele ile geçirdim.” (Togan 1999: 477). Zeki Veldi Togan büyük işlere imza atmış cesur bir devlet adamı ve Türkoloji biliminin gelişmesine önemli katkılarda bulunan bir bilim insanıdır. Onun heykellere ihtiyacı yoktur, zira o kendi heykelini daha hayattayken yazdığı eseleri ile kendisi dikmiştir. Onun eserleri bugün de güncelliğini korumakta, kitapları tekrar tekrar basılmakta, çeşitli dillere tercüme edilmektedir. Zeki Velidi Togan Türk dünyasının bir değeridir ve bu değeri korumak hepimizin görevidir.

Roza KURBAN.

Kaynakça:

Togan, Zeki Velidi, Hâtıralar: Türkistan ve Diğer Müslüman Doğu Türklerinin Millî Varlık ve Kültür Mücadeleleri”, Ankara 1999. Publisistika